

Prof. dr Andrzej Nanowski

Gdańsk 30.09.2025

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki

w Gdańsku

Recenzja pracy doktorskiej w przewodzie doktorskim pani Lu Kang

Zleceniodawca:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

Postępowanie prowadzone na podstawie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz.742 z późn. zm.)

Temat pracy doktorskiej:

Porównanie sylwetek postaci kobiecych z „dołów społecznych” w operach W. A. Mozarta i w operach chińskich – na przykładach wybranych ról sopranowych

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Promotor: prof. dr hab. Ryszard Cieśla

Przedłożona do recenzji praca doktorska Lu Kang składa się z dwóch części: Dzieła artystycznego w postaci nagrań fonograficznych oraz Opisu dzieła artystycznego w formie obszernej dysertacji pisemnej.

Ocena dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne obejmuje nagrania wybranych arii z oper Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz z tradycyjnych oper chińskich, których wspólnym mianownikiem jest prezentacja sylwetek kobiecych wywodzących się z niższych warstw społecznych.

Opery W.A. Mozarta:

1. „Venite, inginocchiatevi” – aria Zuzanny z II aktu op. *Le nozze di Figaro*
2. „Deh vieni non tardar” – aria Zuzanny z IV aktu op. *Le nozze di Figaro*
3. „Batti, batti o bel Masetto” – aria Zerliny z I aktu op. *Don Giovanni*
4. „Vedrai, carino” – aria Zerliny z I aktu op. *Don Giovanni*
5. „In uomini, un soldati” – aria Despiny z I aktu op. *Così fan tutte*
6. „Una donna a quindici anni” – aria Despiny z II aktu op. *Così fan tutte*

Opera chińska :

1. „Północny wiatr wieje” – aria Xie'er z I aktu op. *Białowłosa dziewczyna*
2. „Nienawiść niczym góra, smutek jak morze” - aria Xie'er z IV aktu op. *Białowłosa dziewczyna*
3. „Och, znowu się ściemnia” – aria Jinzi z I aktu opery *Pustkowie*
4. „Ach mój Hu” - aria Jinzi z II aktu opery *Pustkowie*
5. „Ballada o kanale” – aria Shui Honglian z II aktu opery *Ballada o kanale*
6. „Qin Sheng, czy wszystko w porządku?” – aria Shui Honglian z IV aktu opery *Ballada o kanale*

Doktorantce towarzyszyły pianistki:

1. Beata Szebesczyk – arie z oper Mozarta
2. Valentyna Kudriavtseva – arie z oper chińskich

Reżyserem nagrania była Ewa Lasocka.

Nagranie zostało zrealizowane w Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie w 2023 roku.

Już sam wybór repertuaru zasługuje na podkreślenie, gdyż wskazuje na oryginalność koncepcji oraz odwagę artystyczną w konfrontowaniu dwóch skrajnie odmiennych tradycji – europejskiej i chińskiej – w ramach jednego projektu badawczo-wykonawczego.

Pod względem wokalnym nagrania dowodzą solidnego przygotowania warsztatowego Doktorantki. Jej głos sopranowy cechuje się wyrównaną barwą, stabilną techniką oddechową i dobrą intonacją. W repertuarze mozartowskim doktorantka wykazuje zrozumienie dla stylu klasycznego – jej interpretacje są klarowne, fraza kształtowana świadomie, koloratury prowadzone z należytą precyzją. Potrafi ona uchwycić subtelne kontrasty ekspresyjne, które definiują mozartowskie bohaterki kobiece i czynią z nich postaci o psychologicznej głębi.

Nie mniej interesująca jest część poświęcona operze chińskiej. O ile w ariach Mozarta dało się wyczuć pewną powściągliwość emocjonalną, o tyle w ariach z oper chińskich Doktorantka w pełni pokazuje swoje walory interpretacyjne. Głos brzmi swobodnie, jest nasycony emocjonalnie. Aria Jinzi z opery *Pustkowie* w szczególny sposób, moim zdaniem, pokazują wyrazowe możliwości wykonawczynie. W nagraniach tych ujawnia się próba pogodzenia zachodniej techniki wokalne, w której autorka została wykształcona, ze specyfiką środków wyrazu właściwych tradycji chińskiej. Interpretacje ukazują znajomość charakterystycznej dla opery pekińskiej ornamentyki, specyficznej deklamacji i idiomu muzycznego. Próba połączenia odmiennych modeli artykulacyjnych zasługuje na wysoką ocenę.

Przedstawione nagranie stanowi spójną propozycję artystyczną, która nie tylko dokumentuje doskonały warsztat wykonawczy Doktorantki, ale także wnosi wartość poznawczą i dydaktyczną. Dzieło artystyczne pokazuje w praktyce, jak różne kultury muzyczne konstruuja obraz postaci kobiecych, i przez to staje się nie tylko elementem przewodu doktorskiego, lecz także cennym materiałem artystycznym i refleksyjnym.

Dzieło artystyczne zasługuje na wysoką ocenę.

Ocena Opisu dzieła artystycznego

Pojawiające się w temacie pracy określenie „doły społeczne”, mogące budzić skojarzenia z marginesem społecznym, pojawia się na szczęście tylko raz i w opisie dzieła zostaje zastąpione bardziej fortunnym „niska klasa społeczna”.

Bardzo obszerny opis dzieła artystycznego obejmuje pięć rozdziałów, które w sposób logiczny i konsekwentny prowadzą czytelnika od wprowadzenia w problematykę do szczegółowych analiz porównawczych.

Rozdział pierwszy poprzedza bardzo dobrze napisany **Wstęp**. Jego zawartość w precyzyjny sposób wyznacza obszar badawczy, prezentuje kolejne etapy rozważań i stawia tezy, które znajdują potwierdzenie w dogłębnej analizie zawartej w Opisie dzieła artystycznego.

W rozdziale pierwszym autorka koncentruje się na twórczości operowej Wolfganga Amadeusza Mozarta, przedstawiając tło historyczne i estetyczny styl jego dzieł. Dalsza część tego rozdziału poświęcona jest operze chińskiej oraz jej tradycjom wykonawczym. Autorka prezentuje uwarunkowania historyczne i kulturowe tego gatunku, tematykę dzieł, stylistykę i podkreśla kluczową pozycję ról kobiecych na chińskiej twórczości operowej. Doktorantka bardzo wnikliwie i starannie przedstawiła najistotniejsze informacje tworzące punkt wyjścia do dalszych analiz.

Rozdział drugi i trzeci jest bezpośrednim odniesieniem do tematyki będącej przedmiotem badań.

W rozdziale drugim Doktorantka dokonuje złożonej analizy sześciu arii prezentujących bohaterki z oper W. A. Mozarta. Obejmuje ona kontekst twórczy i buduje muzyczny wizerunek postaci. Dodatkową wartością jest tłumaczenie treści arii na język polski oraz analiza budowy formalnej. Wszystko to wzbogacone jest wnikliwą analizą interpretacyjną obejmującą warstwę muzyczną, wokalną i emocjonalną. Autorka przedstawia również źródła swoich inspiracji artystycznych

W rozdziale trzecim Doktorantka analizuje arie sześciu bohaterek z prezentowanych oper chińskich. Na podkreślenie zasługuje wybór dzieł stanowiących swoisty przekrój rozwoju opery chińskiej, poczynając od 1945 roku /początek nurtu wzorowanego na zachodniej estetyce operowej/ poprzez dzieło z roku 1987 i ostatnie z roku 2012. Doktorantka dokonuje analizy według „klucza”, który zastosowała w przypadku analizy arii bohaterek mozartowskich. Daje to już na etapie lektury sposobność do analizy porównawczej

przedstawianych dzieł. Szczególnie interesujące jest przybliżenie repertuaru mało znanego w polskim środowisku naukowym, co stanowi wartość dodaną dysertacji.

W rozdziale czwartym autorka podejmuje analizę porównawczą, zestawiając bohaterki mozartowskie i chińskie. Rozdział ten zawiera próbę uchwycenia podobieństw i różnic w sposobie kreowania postaci kobiecych przez dwa odległe kręgi kulturowe. Analiza obejmuje zarówno kwestie muzyczne, wokalne, jak i kontekst społeczny oraz teatralny. To właśnie ta część pracy najpełniej realizuje założony cel badawczy i stanowi istotny wkład w refleksję komparatystyczną.

Rozdział piąty poświęcony jest obecnej sytuacji opery chińskiej i perspektyw jej rozwoju. Zawarte informacje stanowią cenne dopełnienie poruszanej tematyki i mają ogromną wartość poznawczą. Doktorantka w sposób wielowątkowy charakteryzuje operę chińską we wszystkich aspektach jej obecnego funkcjonowania.

Wnioski końcowe znalazły swoje miejsce w **Podsumowaniu**.

Bibliografia liczy ponad sto pozycji (42 monografie, 23 artykuły, 27 prac dyplomowych, 72 źródła internetowe), w tym literaturę polskojęzyczną, anglojęzyczną i chińską. Obejmuje zarówno klasyczne opracowania muzykologiczne, jak i źródła poświęcone operze chińskiej. Widać wyraźne staranie autorki, by zebrać materiał interdyscyplinarny. Brakuje jednak kilku istotnych odniesień do najnowszych badań nad recepcją oper Mozarta w Europie oraz opracowań porównawczych w kontekście międzykulturowym.

Tak skonstruowana struktura pracy zasługuje na uznanie – jest klarowna i przejrzysta. Każdy z rozdziałów stanowi zamkniętą całość, a jednocześnie pozostaje w ścisłej relacji z całościowym celem badawczym. Pod względem merytorycznym praca wnosi wartościowe treści. Autorka wnikliwie charakteryzuje postaci kobiece w obu tradycjach, ukazuje ich społeczny kontekst, a następnie dokonuje zestawienia, które ukazuje podobieństwa i różnice w sposobie konstruowania postaci bohaterek oper. Zgromadzone w opisie dzieła artystycznego przemyslenia są, w moim odczuciu, drogę prowadzącą do świadomego wykonawstwa, popartego rzetelną wiedzą w zakresie wszystkich jego aspektów. Znalazło to odzwierciedlenie w zaprezentowanym dziele artystycznym. Istotnym atutem opisu jest interdyscyplinarność – umiejętne łączenie wiedzy muzykologicznej, wokalne i refleksji kulturowej. Opis dzieła artystycznego spełnia wymogi merytoryczne stawiane pracom doktorskim.

Konkluzja

Przedłożona do recenzji praca doktorska Lu Kang łączy w sposób przekonujący wysoki poziom wykonawczy z refleksją teoretyczną. W Dziele artystycznym Doktorantka udowodniła swoje kompetencje wokalne i interpretacyjne, podejmując ambitną próbę zestawienia repertuaru europejskiego i chińskiego. W części pisemnej dostarczyła uporządkowanej i interdyscyplinarnej analizy, która wnosi nowe treści do polskiej literatury muzykologicznej i wokalne. Dzieło artystyczne i jego opis spełniają

wymagania stawiane dysertacjom doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Praca doktorska Pani Lu Kang *Porównanie sylwetek postaci kobiecych z „dołów społecznych” w operach W. A. Mozarta i w operach chińskich – na przykładach wybranych ról sopranowych* jest istotnym wkładem w badaniach nad wykonawstwem muzycznym i stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Przedstawione dzieło artystyczne i jego opis zasługuje na wysoką ocenę.

Doktorantka rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.)

